

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพร้อมและความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 58 คน โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 1 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2546 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยคือวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ข้อสอบกระบวนวิชาพยาบาลจิตเวช 1 ซึ่งประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้วิจัยนำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา ได้ค่าความตรงด้านเนื้อหา 0.88 จากนั้นนำแบบสอบถามดังกล่าวและแบบสอบถามความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96 และ 0.92 ตามลำดับ ผู้วิจัยและคณะเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ได้รับข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นนำข้อมูลส่วนบุคคลมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หา ระดับของความพร้อมและความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามเกณฑ์การแปลผลคะแนน เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยสถิติทดสอบทีแบบเป็นอิสระต่อกัน และเปรียบเทียบคะแนนความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยสถิติทดสอบทีแบบไม่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมซึ่งประเมินจากคะแนนสอบกระบวนวิชาพยาบาลจิตเวช 1 ไม่แตกต่างกัน
2. ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มทดลอง ทั้งโดยรวมและรายด้านทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนอยู่ในระดับสูง ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มควบคุมโดยรวมอยู่

ในระดับสูง และความพร้อมด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน ด้านความรักในการเรียน ด้านการมองอนาคตในแง่ดี และด้านความสามารถในการใช้ทักษะพื้นฐานทางการศึกษาและทักษะการแก้ปัญหาอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านอัตมโนทัศน์ในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านการริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ และด้านความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตัวเองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการเรียนพบว่าความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตัวเองของกลุ่มทดลอง ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบความพร้อมในการเรียนรู้ตนเองของกลุ่มทดลองก่อนเรียนและหลังเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน และความพร้อมรายด้านเฉพาะด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ และด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนสองด้านเท่านั้นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มทดลองหลังเรียน โดยรวม และด้านความรับผิดชอบ ด้านลักษณะงาน ด้านโอกาสก้าวหน้า และด้านสัมพันธภาพระหว่างผู้เรียน อยู่ในระดับสูง ส่วนด้านความสำเร็จ และด้านการได้รับการยอมรับ อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ถึงแม้ว่าผลการวิจัยพบว่าการเรียนการสอนแบบส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและแบบเดิมจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์แก่ผู้เรียนซึ่งเป็นการประเมินจากคะแนนสอบ ไม่แตกต่างกัน แต่ผลด้านอื่น ซึ่งประเมินได้จากการให้ข้อมูลจากผู้เรียนที่ตอบคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นต่อการเรียนด้วยวิธีดังกล่าวทำให้ทราบว่าผู้เรียนได้ประโยชน์หลายด้าน โดยเฉพาะการมีทัศนคติที่ดีในการเรียน มีความรับผิดชอบต่องานเพิ่มมากขึ้น ได้ฝึกการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะการค้นคว้าตำราเอกสารต่างๆ ด้วยตนเอง รับผิดชอบต่องานของตนเองและของกลุ่มที่ได้รับมอบหมายมากขึ้น ได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ ไม่น่าเบื่อ เรียนรู้ได้เร็วขึ้น บรรยากาศการเรียนดีขึ้น ไม่เครียด เป็นกันเอง มีสีสัน ได้ทำกิจกรรมต่างๆ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้และสนุกกับการเรียนมากขึ้น ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รู้สึกมีความกระตือรือร้น ชอบและพอใจในการเรียน อยากเรียนและอยากค้นคว้ามากขึ้น เนื่องจากได้ลงมือกระทำและมองเห็นภาพจริง ได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ หลายอย่างเพิ่มเติมที่ไม่มีในห้องเรียน ในตำราและเอกสารประกอบการเรียน โดยเฉพาะการไปศึกษาดูสถานที่หรือสถานการณ์จริง ทำให้เห็นตัวอย่างจริงๆ เข้าใจง่ายกว่าการอ่านหนังสือ เห็นมุมมองและการแสดงความคิดเห็นของคนอื่นในแง่มุมต่างๆมากขึ้น เห็นข้อบกพร่องของตนเองมากขึ้น เพิ่มความมั่นใจในตัวเองมากขึ้น พัฒนาศักยภาพของตนเอง และ

รู้สึกภูมิใจในตัวเองที่สามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีการพัฒนาทักษะด้านความคิด สติ ปัญญา เปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น คิดวิเคราะห์ปัญหาเป็น บริหารเวลาและแบ่งเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้ดี มีประสิทธิภาพมากขึ้น เรียนรู้ในการวางแผนและจัดตารางการทำงานให้กับตนเอง และรู้สึกว่าตัวนักศึกษาเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนจริงๆ และสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนด้วยกันและอาจารย์ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศ ฉะนั้นจึงคิดว่าน่าจะมีการสนับสนุนหรือกำหนดปรัชญาของหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาและมีนโยบายให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมโดยเฉพาะการเรียนการสอนภาคทฤษฎี

2. จากการประเมินของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับปัญหาในการค้นคว้าหาข้อมูลว่าไม่สะดวกและบางครั้งเกิดปัญหา เช่น ดำรงในห้องสมุดไม่เพียงพอ คอมพิวเตอร์มีน้อยและใช้งานไม่ได้ดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะการค้นคว้าผ่านระบบเครือข่ายที่ล่าช้า ฉะนั้นถ้าจะให้มีการจัดการเรียนการสอนแบบส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง คณะหรือสถาบันการศึกษาต้องจัดสิ่งสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้พร้อม เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีดังกล่าวดำเนินไปได้ดี

3. โปรแกรมและกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตัวเองในครั้งนี้ควรมีการปรับปรุงให้เหมาะสมมากขึ้น และให้เหมาะกับนักศึกษาพยาบาล โดยเฉพาะการเขียนรายงานและแบบฟอร์มการประเมินต่าง ๆ ซึ่งมีมากเกินไปโดยอาจสรุปและจัดหมวดหมู่ให้เหลือน้อยลง

4. การเรียนการสอนแบบส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนและผู้เรียนต้องใช้เวลามากกว่าการเรียนการสอนตามปกติ ฉะนั้นต้องให้ข้อมูลแก่ผู้เรียนตั้งแต่ต้นเพื่อให้เกิดการเตรียมตัวและวางแผนเวลาสำหรับการเรียนการสอนให้เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิเคราะห์กิจกรรมหรือโปรแกรมการจัดการเรียนการสอนแบบส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เหมาะสมกับนักศึกษาพยาบาล ซึ่งมีลักษณะกระบวนการวิชาในหลักสูตรและการฝึกปฏิบัติทางการพยาบาลที่มีลักษณะเฉพาะ ซึ่งใช้เวลาในการฝึกและการเตรียมตัวก่อนฝึกมาก ทำให้มีเวลาในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองน้อยลง

2. ควรศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบความเครียดและการปรับตัวของนักศึกษาที่เรียนตามปกติและเรียนแบบส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. ควรศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับประสบการณ์ในการเรียนแบบส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
5. ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ ความพร้อม และความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาพยาบาลระดับบัณฑิตศึกษา

ข้อจำกัดในการวิจัย

เนื่องจากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เรียน ยังเป็นหลักสูตรเก่า ปีพุทธศักราช 2540 และการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรดังกล่าวไม่ได้กำหนดมาตั้งแต่ต้นว่าจะเป็นหลักสูตรที่มีปรัชญาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตัวเองเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีการลงทะเบียนเรียนล่วงหน้าตามปกติแล้ว ฉะนั้นในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะกลุ่มทดลองจึงมีข้อจำกัดในการใช้ระเบียบวิธีวิจัยอย่างสมบูรณ์ จึงต้องคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยความสมัครใจเข้าร่วม และไม่สามารถจับคู่กลุ่มทดลองแล้วแยกเข้ากลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองเพื่อลดตัวแปรแทรกซ้อนที่อาจมีผลต่อผลการวิจัยได้เท่าที่ควร ทำให้ผลการวิจัยเกี่ยวกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตัวเองของกลุ่มทดลองสูงทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่มีความสนใจ ใส่ใจและตั้งใจในการเรียนรู้ด้วยตัวเองอยู่แล้ว